

fair **DGB**

Arbeitnehmerfreizügigkeit
gerecht gestalten.

ГОРЧИВИЯТ КРАЙ

НА ЕДИН УСПЕШЕН
СЪДЕБЕН ПРОЦЕС
В СЕКТОРА НА
ТАКА НАРЕЧЕНИТЕ
24-ЧАСОВИ ГРИЖИ

КОГАТО
ЗАКОНЪТ НЕ Е
ДОСТАТЪЧЕН!

ноември 2024

Добринa Д. живее в Несебър, малък град на българското Черноморие. Всъщност това е едно приятно място, където човек може да се наслади на пенсионирането си. Но Добринa Д., която години наред се е грижила за възрастни хора в Германия, е далеч от това удоволствие. 73-годишната жена получава пенсия, равняваща се на 260 евро на месец. Това не е много за един човек, дори и в България. „А тъй като издържам и дъщеря си и внуците си, трябва да пресмятам точно за какво харча парите“, казва тя.

Всъщност Добринa Д. би трябвало да има повече в сметката си: 32 029 евро повече, ако трябва да сме точни. Тази сума ѝ е присъдена от Провинциалния съд по трудовоправни спорове в Берлин-Бранденбург през септември 2022 г., след повече от четири годишни съдебни спорове. Това са пари, дължими на Добринa от бившия ѝ работодател, българска фирма, която я е изпратила в Германия. Фирмата обаче не плаща. Добринa Д. вероятно никога няма да получи парите си.

Случаят на Добринa се появи на първите страници на вестниците, защото осветли безпощадно отрасъл, който процъфтява благодарение на експлоатацията и недостатъчното заплащане на стотици хиляди болногледачи, предимно от Източна Европа. Това беше прецедентно решение за т.н. 24-часови грижи и делото стигна до Федералния съд по труда. Съдът най-накрая реши това, което звучи очевидно, но е изключение в домашните грижи: на всеки, който е на разположение денонощно, трябва да се заплаща за цялото време като работно време.

Добринa Д. е работила в продължение на години като 24-часова болногледачка в Германия. За последно тя се е грижила за пенсионерка в апартамента ѝ в старчески дом в Берлин. Тя е била денонощно на

ден, пет дни в седмицата. И тя е получавала заплащане само за тези 30 часа седмично, което възлиза на 950 евро нетно на месец.

Случаят е типичен: при подобни условия работят до 700 000 жени

„Трябваше да съм на разположение 24 часа в денонощието. Нямахме почивни дни, не разполагах с никакво време за себе си.“

Домашните грижи в Германия процъфтяват благодарение на експлоатацията на жени от Източна Европа. Сега една от тях е спечелила в съда 32 000 евро за неизплатени заплати - но въпреки това тя няма да получи парите.

разположение на 90-годишната пациентка, дори и през нощта: вратата между нейната спалня и спалнята на пенсионерката е трябвало да остане отворена през цялото време, за да може тя да окаже помощ при спешен случай. Понякога Добринa е трябвало да става по няколко пъти на нощ, за да дава лекарства или да сменя пелени. За работата си през 2015 година тя разказва: „Трябваше да съм на разположение 24 часа в денонощието. Нямахме почивни дни, не разполагах с никакво време за себе си.“ В трудовия ѝ договор обаче е предвидена само 30-часова работна седмица: шест часа на

в Германия, които, като Добринa Д., са настанени от германски агенции в домове за възрастни хора. Нетипичното е, че една от тези жени се обръща към съда, устоява в продължение на повече от шест години и в крайна сметка дори получава справедливост.

Всичко ли е добре, когато завършва добре? За съжаление, нещата се оказаха различни.

Пътуването започва с необичайна първа стъпка: през 2016 г. Добринка Д. търси съвет от консултантския център на DGB (Германската конфедерация на профсъюзите) за командировани работници, а по-късно и от Faire Mobilität. След това тя се обръща към съда - и печели. Българската фирма за командироване, подала жалба и така случаят преминал през съдилищата чак до Федералния съд по труда, който през юни 2021 г. потвърдил решението и изяснил принципа: Всеки час работа и дежурство трябва да бъде заплатен с минималната работна почасова ставка. Истински удар за така наречения Сектор на 24-часовите грижи.

Окончателното съдебно решение е издадено година по-късно. През септември 2022 г. Провинциалният трудов съд на Берлин и Бранденбург постановява: Добринка Д. има право на 38 709 евро обезщетение за извършената от нея работа през 2015 г. - минус 6 680 евро нето, които е получила като заплата. „Гордея се, че се осмелих да направя тази стъпка“, заяви тя след решението на съда. Тогава тя обясни, че иска да използва парите, за да даде на внуците си добро образование, така че да не им се налага да се трудят като нископлатени работници на Запад.

Всичко ли е добре, когато завършва добре? За съжаление, нещата се оказаха различни. За да изпълни

съдебното решение, Добринка Д. възлага на адвокатска кантора в София подкрепата на Обединения профсъюз на службите за услуги ver.di. От него идват лоши новини: Принудителното изпълнение не е възможно.

Добринка Д.

Очевидно собствениците на българската фирма, изпращаща на работа в Германия, също не са бездействали. Стопанската дейност на фирмата чувствително намаляла веднага след началото на съдебния процес. Броят на служителите е намалял от 68 през 2017 г. до само един през 2019 г., последвано от преименуване на

фирмата, смяна на управителя и собственика. Когато съдебният изпълнител най-накрая се обърнал към дружеството, новият управляващ директор заявил, че няма никакви активи и подал молба за обявяване в несъстоятелност.

Поради неблагоприятния закон за несъстоятелността в България всяко по-нататъшно съдебно производство би било свързано с високи разходи за Добринка Д. - и без реални изгледи за успех. Съдебният процес в България вече е приключил за нея. Остава тъжният извод: да получиш правосъдие не означава да получиш пари. След години на експлоатация и последвали години на съдебни спорове Добринка Д. остава с празни ръце.

„Гордея се, че се осмелих да направя тази стъпка.“

Вината за това не е само на българската фирма, изпращаща работна ръка, която се е измъкнала от принудително изпълнение. Причината е и в системата на т.нар. 24-часови грижи, която покрива огромната нужда от грижи в

домакинства и често не познават правата си, почти никой от тези случаи не стига до съд“, казва Юстина Облацевич, съветник във Faire Mobilität във Франкфурт на Майн, която подкрепя Добрин Д. по време на преминаването ѝ през

инстанциите. И така агенции за посредничество като Deutsche Seniorenbetreuung и много други продължават

да печелят на гърба на жени от Източна Европа.

Случаят на Добрин Д. ясно показва, че само с правни действия ситуацията няма да се промени.

за 24-часовите грижи в семейния сектор“, което правителството записа в коалиционното си споразумение, обаче все още не е изпълнено и не се вижда това да стане в този законодателен период.

За Добрин Д. това е горчив край на дългогодишната ѝ борба за справедливост. Финансовите ѝ притеснения ще останат. „Много съм разочарована, тъжна и ядосана“, казва 73-годишната жена. „Не съм искала нищо безплатно. Искала съм само парите, за които съм работила“.

Експлоатирана и оставена сама

Германия с болногледачи от Източна Европа - и често им отнема значителна част от заплатата.

Агенции за наемане на работа като Deutsche Seniorenbetreuung, която наема Добрин Д. чрез българската фирма за изпращане в чужбина, обещава на клиентите си „24-часови домашни грижи“ на цена, започваща от 2590 евро на месец и нагоре. На своя сайт фирмата, която има 20 обекта в Германия, Австрия и Швейцария, подчертава, че германският Закон за работното време естествено се прилага за командированите работници за грижи и се позовава на решението на Федералния съд по труда. Въпреки това, в случай на нарушения, тези посреднически фирми се измъкват от отговорност благодарение на нормативна вратичка. „На практика приложимото трудово право почти никога не се прилага и често не се спазват минималните стандарти. Тъй като жените работят изолирани в частни

Очевидната експлоатация може да бъде спряна само с политически средства. Обещанието за създаване на „правна сигурност

„Много съм разочарована, тъжна и ядосана. Не съм искала нищо безплатно. Искала съм само парите, за които съм работила.“

Можете да намерите още статии по случая Добрин на адрес www.faire-mobilitaet.de/faelle

Справедлива мобилност Консултантски центрове за служители от Централна и Източна Европа:
www.faire-mobilitaet.de www.fair-arbeiten.eu

Gefördert durch:

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages